

Державна податкова
служба України

Головне управління ДПС у Чернігівській області

**Коментар до Закону України від 18 червня 2024 року № 3813-IX
«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо
особливостей податкового адміністрування під час воєнного
стану для платників податків з високим рівнем добровільного
дотримання податкового законодавства» у частині
оподаткування податком на прибуток підприємств**

Верховна Рада України ухвалила Закон України від 18 червня 2024 року № 3813-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства» (далі – Закон).

Редакційні правки окремих положень

Окрім інших, до положень Податкового кодексу України (далі – Кодекс) внесено правки щодо операцій із нерезидентами, які зареєстровані в державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 цього Кодексу, або які є резидентами цих держав (територій), а також із нерезидентами, організаційно-правова форма яких включена до переліку організаційно-правових форм, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.21 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 цього Кодексу, що є суто редакційними.

Такі зміни стосуються положень підпункту 135.2.1.5, підпункту 135.2.1.9.2, підпункту 135.2.1.13 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135, підпункту 140.4.3 пункту 140.4, підпункту 140.5.4, підпункту 140.5.5-1, підпункту 140.5.6 пункту 140.5 статті 140 Кодексу та пов'язані зі змінами, що внесені до статті 39 Кодексу.

Зауважимо, що ці зміни набирають чинності з 01 січня 2025 року.

«Нова» прискорена амортизація

Важливими змінами, які набрали чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем опублікування Закону (тобто з 01.08.2024), є запровадження певних особливостей для прискореної амортизації основних засобів на період дії воєнного стану в Україні та до кінця календарного року, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано (пункт 431 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнено новими абзацами),

зокрема, що вимоги стосовно неперебування їх у використанні не застосовуються до основних засобів, введених в експлуатацію після набрання чинності цього Закону.

Крім того, на період дії воєнного стану в Україні та до кінця календарного року, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, окремим платникам податку на прибуток, а саме: виробникам / постачальникам товарів оборонного призначення за державними контрактами (договорами) з оборонних закупівель, виконавцям робіт та послуг оборонного призначення або підприємствам-співвиконавцям зазначених контрактів (договорів) у розумінні Закону України «Про оборонні закупівлі», надано право застосовувати прискорену амортизацію і до основних засобів, що були у використанні, введених в експлуатацію в період дії воєнного стану в Україні до дати набрання чинності Законом.

Такі платники податку зобов'язані провести інвентаризацію таких об'єктів основних засобів на перше число податкового (звітного) періоду, у якому прийнято рішення про застосування положень цього пункту. Балансова (залишкова) вартість таких основних засобів, розрахована відповідно до вимог розділу III цього Кодексу на перше число такого податкового (звітного) періоду згідно з проведеною інвентаризацією, підлягає амортизації протягом мінімально допустимих строків прискореної амортизації відповідної групи основних засобів.

До відома

У Законі України «Про оборонні закупівлі» терміни вживаються в такому значенні:

виконавець державного контракту (договору) з оборонних закупівель (далі – виконавець державного контракту (договору)) – суб'єкт господарювання незалежно від організаційно-правової форми та форми власності або іноземний суб'єкт господарювання (інша іноземна юридична особа) чи об'єднання юридичних осіб, з якими укладено державний контракт (договір) за результатами проведення закупівель, визначених цим Законом (пункт 2 частини першої статті 1);

співвиконавці / субпідрядники – суб'єкти господарювання незалежно від їх форми власності, іноземні суб'єкти господарювання, які залучаються виконавцями державних контрактів (договорів) на підставі договорів, у тому числі зовнішньоекономічних договорів (контрактів), до виконання укладених із державним замовником державних контрактів (договорів) (пункт 28

частини першої статті 1);

товари оборонного призначення – озброєння, військова та спеціальна техніка, зброя і боєприпаси, спеціальні комплектувальні вироби для їх виготовлення та експлуатації, матеріали та обладнання, спеціально призначені для їх розроблення, виготовлення або використання, спеціальні технічні засоби, технічні засоби розвідки, засоби технічного та криптографічного захисту інформації, засоби спеціального зв'язку, космічна техніка військового та подвійного призначення, засоби

індивідуального захисту (бронежилети всіх класів захисту, протиударні, кулезахисні шоломи, комплекти протиударного захисту тощо), спеціальні засоби (кайданки, кийки, засоби, споряджені речовинами сльозогінної, світлошумової дії тощо), спеціальні (спеціалізовані) транспортні засоби; комп'ютерна, оптична, вимірювальна та інша техніка; спеціальний формений одяг, необхідний для виконання завдань правоохоронними органами, структурними підрозділами органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, військовими формуваннями з правоохоронними функціями, товари подвійного використання для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони, розвитку обороноздатності держави та системи національної стійкості, а також будь-які інші товари, які закупаються державними замовниками, визначеними згідно з пунктом 10 частини першої цієї статті, для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони (пункт 29 частини першої статті 1).

Питання: підприємство виробляє військову техніку за державним замовленням та придбало для використання у виробництві вживане обладнання (четверта група основних засобів). Які вимоги для застосування підприємством прискореної амортизації такого обладнання, яке було введено в експлуатацію у 2023 році й амортизувалося в податковому обліку відповідно до положень статті 138 Кодексу за неприскореним терміном амортизації?

Відповідь: для цілей застосування прискореної амортизації основних засобів відповідно до положень пункту 431 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу платники податку на прибуток підприємств, які є виробниками / постачальниками товарів оборонного призначення за державними контрактами (договорами) з оборонних закупівель, виконавцями робіт та послуг оборонного призначення або підприємствами-співвиконавцями зазначених контрактів (договорів) у розумінні Закону України «Про оборонні закупівлі», мають враховувати такі вимоги:

для основних засобів четвертої групи (машини та обладнання) і п'ятої групи застосовується мінімально допустимий строк амортизації два роки, для третьої групи (передавальні пристрої) і дев'ятої групи – мінімально допустимий строк амортизації дорівнює п'ять років;

введені в експлуатацію в період дії воєнного стану в Україні;

були у використанні (не застосовується вимога, що вони є новими);

прийнято рішення про застосування прискореної амортизації та проведено інвентаризацію цих об'єктів основних засобів на перше число податкового (звітного) періоду;

балансова (залишкова) вартість таких основних засобів розраховується за результатами проведеної інвентаризації відповідно до вимог розділу III цього Кодексу;

підлягає амортизації протягом мінімально допустимих строків, встановлених пунктом 431 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу для відповідної групи основних засобів, із початку податкового (звітного) періоду, у якому прийнято рішення про застосування положень цього пункту.

Питання: як правильно визначити балансову (залишкову) вартість об'єкта основного засобу для цілей прискореної амортизації, якщо рішення про застосування такої амортизації прийнято 01.08.2024? Чи враховується період експлуатації такого обладнання, за який нараховувалася амортизація у 2023 році відповідно до положень пункту 138.3 статті 138 Кодексу, для нарахування прискореної амортизації згідно з пунктом 431 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу?

Відповідь: щонайперше, платник податку зобов'язаний провести інвентаризацію об'єктів основних засобів на перше число податкового (звітного) періоду, у якому прийнято рішення про застосування прискореної амортизації.

Водночас платник податку під час розрахунку амортизації балансової (залишкової) вартості таких основних засобів, розрахованої відповідно до вимог розділу III цього Кодексу на перше число такого податкового (звітного) періоду (в умовах питання на 01.01.2024), застосовує мінімально допустимі строки амортизації відповідної групи основних засобів, визначені пунктом 431 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, без урахування строків експлуатації в попередніх звітних періодах.

У разі, якщо таке обладнання введено в експлуатацію у 2024 році – для цілей амортизації враховується вартість такого обладнання, визнана в бухгалтерському обліку, та застосовуються прискорені терміни амортизації, починаючи з місяця, наступного за місяцем, у якому таке обладнання введено в експлуатацію.

Податкова амортизація новозбудованого (придбаного) житла для працівників

Підрозділ 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнено новим 69 пунктом, згідно з яким основні засоби у вигляді житлових будинків (окремих квартир, кімнат тощо), розташованих на території України, придбаних або споруджених платником податку на прибуток підприємств (у тому числі за його замовленням) під час воєнного стану, прирівнюються до таких, що призначені для використання в господарській діяльності платника податку на прибуток підприємств для цілей податкової амортизації, за умови що такі об'єкти придбані або споруджені таким платником у зв'язку з переміщенням підприємства або його працівників, які мають статус внутрішньо переміщених осіб, із територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, із метою забезпечення житлом працівників такого підприємства та членів їхніх сімей.

Питання: Товариство у зв'язку з проведенням бойових дій на території, де розташовані його виробничі потужності, у 2022 році перемістило їх та працівників, які працювали на цих потужностях, на територію іншого регіону України і продовжує свою господарську діяльність. Чи має право Товариство на податкову амортизацію житлових квартир, придбаних для розміщення своїх працівників, які продовжують працювати на виробництві?

Відповідь: Так, має. Але однією з вимог для застосування такого права Товариством є те, що його працівники, які проживають у цих квартирах, мають статус внутрішньо переміщених осіб.

До відома

У розумінні українського законодавства внутрішньо переміщена особа (ВПО) – це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру[1].

Питання: із якого періоду застосовується право на податкову амортизацію основних засобів у вигляді житлових будинків (окремих квартир, кімнат тощо), які платник податку придбав для проживання своїх евакуйованих (переміщених) працівників у 2023 році? Чи можна застосувати це право у 2023 році?

Відповідь: Такий платник визначає податкову амортизацію зазначених об'єктів основних засобів (3 група) відповідно до вимог пункту 138.3 статті 138 Кодексу з мінімально допустимим строком амортизації 20 років, як такі, що призначені для використання в господарській діяльності, починаючи із серпня 2024 року, оскільки положення Закону, що встановлюють зазначені особливості, набирають чинності з 01.08.2024.

[1] Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, затверджена наказом МОУ від 23.03.2017 № 164.

Більш детально ознайомитись з інформацією за покликанням:
<https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/815835.html>

Контакт-центр ДПС України: 0-800-501-007. Сервіс "Пульс" 0800-501-007.
Вебпортал ДПС: <https://tax.gov.ua/>, субсайт Головного управління ДПС
у Чернігівській області: <https://ch.tax.gov.ua/>.
14000, Чернігів, вул. Ремісника, 11, тел.: (0462) 652-300